Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

# 29 924 Toezichtsverslagen AIVD en MIVD

**Nr. 287**

## BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2025

### Inleiding

Bij deze bied ik u de brief aan van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingenen Veiligheidsdiensten (CTIVD) over de invulling van de zorgplicht van de AIVD met betrekking tot het mentale welzijn van agenten. Deze brief is het sluitstuk van het onderzoek dat de CTIVD in 2023 gestart is naar de bevoegdheid tot de inzet van agenten door de AIVD en de MIVD. Eerder bent u geïnformeerd over de inzet van virtuele agenten door de AIVD en MIVD (rapport 79, 9 september 2024) en de inzet van journalisten als agent door de AIVD en de MIVD (rapporten 77 en 78, 28 juni 2024).

### Algemeen

Op grond van artikel 41 van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) hebben de AIVD en de MIVD de mogelijkheid tot het inzetten van agenten. Een agent is een natuurlijk persoon die weloverwogen door de diensten wordt ingezet en aangestuurd om gericht informatie te verzamelen die voor de taakuitvoering van de diensten van belang is.

De inzet van agenten is al sinds jaar en dag onlosmakelijk verbonden met het werk van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in Nederland. Het is ook een bevoegdheid die zich door de tijd heen steeds weer ontwikkelt. Deze brief en de twee eerdere CTIVD-rapporten tezamen bieden een overzicht van de actuele thema's die spelen bij de inzet van de agentenbevoegdheid door de AIVD. Ik wil de CTIVD bedanken voor deze drie onderzoeken en het verdiepte inzicht in de agentenbevoegdheid dat zo geboden wordt aan het parlement.

kst-29924-287
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2025

## Zorgplicht

De inzet van agenten is een onmisbaar middel voor de AIVD, maar kan ook risico's met zich meebrengen voor de fysieke veiligheid en het mentale welzijn van deze agenten. De AIVD heeft een bijzondere zorgplicht voor medewerkers (artikel 15 Wiv 2017) en voor personen met wiens medewerking gegevens worden verzameld (artikel 23 Wiv 2017). De AIVD zal zich vanuit deze bijzondere zorgplicht zoveel mogelijk inspannen om de geheimhouding en veiligheid van de agenten te beschermen. De AIVD zal daartoe steeds risico's in kaart brengen en maatregelen treffen die redelijkerwijs mogelijk zijn. Dit is een continu proces wat zowel voor als tijdens de inzet wordt uitgevoerd. Welke maatregelen de AIVD in een individueel geval treft, is maatwerk en kan per geval verschillen.

De zorgplicht van de overheid is ook bij andere organisaties een actueel thema. De directe aanleiding voor dit onderzoek van de CTIVD was het onderzoek van de Commissie-Brouwer naar de suïcide van een politieman in 2021 die langdurig werkzaam was als infiltrant in een undercoveroperatie[1]. Deze commissie heeft geconcludeerd dat er bij de uitvoering van undercoveroperaties te weinig aandacht was voor het mentale welzijn van infiltranten.

Na de Commissie-Brouwer zijn nog twee relevante rapporten verschenen, namelijk het rapport van de Commissie Sorgdrager over de waarborgen voor het werken onder dekmantel door de politie en het rapport van de PG Hoge Raad over de zorgplicht van het Openbaar Ministerie in het kader van getuigenbescherming[2, 3]. De conclusies en aanbevelingen uit deze drie rapporten zijn voor de AIVD zeer relevant en bieden een leidraad voor het geven van invulling aan de inspanningsverplichting als overheidsorganisatie.

Het is daarbij belangrijk dat de kennis van de verschillende organisaties in het heimelijk domein bij elkaar wordt gebracht. De kennissessie over het mentaal welzijn van operationeel medewerkers op 29 november 2024, die door de CTIVD is georganiseerd, was in dit kader een mooi initiatief. Hiervoor wil ik de CTIVD dan ook hartelijk danken.

## Reactie bevindingen

CTIVD In dit derde en laatste onderzoek concludeert de CTIVD ten aanzien van de AIVD dat de afgelopen twee jaar belangrijke stappen zijn gezet in de invulling van zorgplicht met betrekking tot het mentale welzijn van agenten. De CTIVD constateert dat de AIVD voldoet aan de toetsingscriteria en dat de CTIVD het monitoringstraject dan ook kan beëindigen.

Ik ben blij met dit positieve signaal van de CTIVD en omarm de conclusies in de brief. Ik stel tegelijkertijd ook vast dat het werk voor de AIVD op dit thema nog niet af is. De nog openstaande verbetermaatregelen worden de komende periode opgepakt en uitgevoerd, onder verantwoordelijkheid van het diensthoofd van de AIVD. Daarbij gaat er bijzondere aandacht uit naar het structureel inbedden en verankeren van deze verbeteringen in de huidige en toekomstige werkwijze én door in te zetten op het zijn van een continu lerende organisatie.

---

[1] Uit het zicht. Conclusies en aanbevelingen rapport Commissie Brouwer, Bijlage bij Kamerstuk 29 628, nr. 1050.

[2] Commissie Waarborgen Werken onder Dekmantel, Waarborgen voor heimelijk werk, 2023.

[3] Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, Zorgplicht en getuigenbescherming. Over de zorgplicht van het Openbaar Ministerie in het kader van het stelsel getuigenbescherming, Den Haag: 2024.

Tot slot wil ik nog aangeven dat aan de MIVD een gelijkluidende brief is gestuurd door de CTIVD. Hier wordt u door de Minister van Defensie separaat over geïnformeerd.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart